

Kapelusznik-czapnik

753103

Inna nazwa zawodu: modysta, modystka

Zadania i czynności

Kapelusznik – nazwa ta przed wojną określała rzemieślnika wyrabiającego tylko kapelusze męskie. Obecnie jest wypierana i zastępowana słowem modysta, modystka. Oznaczają one osobę wytwarzającą zarówno męskie jak i damskie kapelusze.

Głównym celem pracy kapelusznika jest ręczne i maszynowe wykonywanie kapeluszy, na podstawie własnego projektu lub fotografii z żurnali. W pracy używa się metalowych lub drewnianych form w zależności od rodzaju stosowanego surowca. Surowcem podstawowym jest filc, ale używa się również tkaniny, dzianiny, skóry, słome, futra, tworzywa sztuczne.

W zawodzie kapelusznika możemy wyróżnić trzy podstawowe specjalizacje:

Modelarz – sporządza rysunek projektu kapelusza według własnego pomysłu lub na podstawie modeli z żurnali. Proponuje surowiec potrzebny do wykonania kapeluszy i ocenia go pod względem cech fizycznych, chemicznych i użytkowych. Gdy model jest w ten sposób przygotowany dalsze czynności przejmuje kapelusznik krojczy. Do jego zadań należy skrojenie formy, podszewki, dodatków dekoracyjnych, zaparzenie i wygładzenie filcu, modelowanie rond, suszenie w suszarniach lub żelazkiem, obcinanie i wyrównywanie brzegów. O ile wymaga tego fason kapelusza – niezbędne jest również wykonanie wszelkich czynności związanych z szyciem. Zajmuje się tym kapelusznik szwacz, który zszywa i przyszywa materiały, podszewki, futra. Gotowy produkt obszywa lamówkami, wstążkami i innymi dodatkami ozdobnymi.

Kapelusznik oprócz wykonywania nowych kapeluszy, zajmuje się również renowacją (odświeżaniem lub przerabianiem) używanych już nakryć głowy. W zależności od sugestii klienta czyści, zmienia fason, wymienia ozdoby i potniki. Jeszcze innym zadaniem kapelusznika jest wykonywanie stroików (np. ślubnych, komunijnych) z metalowych lub plastikowych drucików, kwiatków i tiulu.

Do codziennych czynności, bezpośrednio związanych z wytworzeniem produktu, dochodzą jeszcze prace związane z przygotowaniem stanowiska pracy tj. sprawdzanie stanu technicznego urządzeń (wieloczynnościowych maszyn do szycia, aparatów do suszenia, formowania, nawilżania i prasowania), konserwacja i czyszczenie maszyn.

Mimo istnienia specjalizacji kapelusznik pracujący w zakładach usługowych potrafi i praktycznie wykonuje wszystkie prace związane z szyciem kapeluszy, poczynawszy od skonstruowania formy a na przybraniu gotowego kapelusza skończywszy.

Środowisko pracy

materialne środowisko pracy

Praca kapelusznika odbywa się w halach produkcyjnych lub pracowniach rzemieślniczych. Ze względu na rodzaj wykonywanych czynności w pomieszczeniach

tych jest zazwyczaj dość duża wilgotność, związana z nawilżaniem i prasowaniem filcu, panuje hałas pracujących wieloczynnościowych maszyn szyjących, w powietrzu wirują pyłki, pochodzące z tkanin i futer używanych w produkcji.

Do chorób zawodowych, na które narażeni są kapelusznicy, należą choroby skóry, (kontakt z klejami, futrami, skórami), schorzenia kręgosłupa, (praca siedząca, naciąganie i formowanie filcu i tkanin) oraz narządu wzroku, związane z intensywnym oświetleniem miejsca pracy.

warunki społeczne

Praca kapelusznika, zarówno w dużym zakładzie jak i w zakładzie rzemieślniczym ma charakter zespołowy. W czasie pracy konieczne są kontakty z innymi współpracownikami, dotyczące harmonijnego przebiegu kolejnych etapów produkcji, konsultowania spraw dotyczących fasonu, zdobień, koloru itp.

W zakładach rzemieślniczych kontakty te są jeszcze dodatkowo poszerzone o krąg uczniów i adeptów sztuki kapeluszniczej oraz klientów, którym trzeba zaprezentować towar, służyć radą przy wyborze odpowiedniego fasonu, zachęcić do zakupu i ustalić cenę.

warunki organizacyjne

Kapelusznik pracuje od 6 do 9 godzin dziennie. Godziny jego pracy są stałe. W zakładach rzemieślniczych konieczne są wyjazdy w celu zaopatrzenia w niezbędne do produkcji surowce lub ewentualnie w celu prezentacji wyrobów na targach i wystawach. Praca ma charakter zrutynizowany, choć tworzenie nowego modelu wymaga fantazji i pozwala na dowolność w zakresie projektowania nowych wzorów.

Na każdym stanowisku pracownik ponosi odpowiedzialność finansową za wyposażenie i maszyny. Odpowiada również za bezpieczeństwo i zdrowie własne i osób współpracujących.

Wymagania psychologiczne

Ze względu na główny cel pracy kapelusznika, jakim jest wykonanie kapelusza, cechą pożądaną w tym zawodzie jest posiadanie zmysłu estetycznego oraz pewnych umiejętności plastycznych, połączonych ze sprawnością rąk i dobrym wzrokiem.

Ponieważ kapelusz jest w pewnej mierze małym dziełem artystycznym, potrzebna jest wyobraźnia, pewna doza fantazji i pomysłowości. Przy szyciu i przy pracach związanych z dekorowaniem kapelusza przydaje się dokładność i cierpliwość.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Praca w tym zawodzie zalicza się do prac lekkich. Duże znaczenie ma dobra sprawność manualna, sprawność układu kostno-stawowego i układu mięśniowego - ze względu na długotrwałą pracę w pozycji stojącej lub siedzącej. Kapelusznik w swojej pracy styka się z różnymi klejami, futrami, skórami, toteż ważne jest również, aby nie miał skłonności do uczuleń.

Istnieje możliwość zatrudnienia osób niepełnosprawnych z dysfunkcją kończyn

dolnych.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w tym zawodzie potrzebne jest wykształcenie zawodowe. Można je zdobyć, ucząc się fachu w szkołach rzemiosła. Nauka trwa 3 lata i obejmuje zajęcia teoretyczne oraz praktyczne. Inną możliwością nauczania się zawodu jest praktyka w zakładzie rzemieślniczym, pod kierunkiem mistrza mającego ukończony kurs pedagogiczny. Praktyka trwa 3 lata i kończy się egzaminem czeladniczym, zdawanym przed komisją w Izbie Rzemieślniczej.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

W zawodzie kapelusznika praktycznie nie ma większych możliwości awansu rozumianego jako osiąganie coraz wyższych stopni w hierarchii organizacyjnej. Awans może jednak dotyczyć sytuacji, gdy kapeluszniczek zatrudniony w zakładzie pracy zostaje brygadystą zespołu. W wypadku rzemieślnika awansem będzie np. założenie przez czeladnika własnego zakładu i zdanie po 6 latach działalności egzaminu mistrzowskiego.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

W zawodzie kapelusznika mogą podjąć pracę również osoby starsze, pod warunkiem jednak, że mają uzdolnienia manualne, ogólnie dobry stan zdrowia, szczególnie dobry wzrok. Jeśli mają pewną praktykę, mogą to być również osoby, które przekroczyły 50 rok życia.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

- szwaczka
- krawiec

Polecana literatura

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.